

ESEJ O ZOBOZDRAVSTVENEM VESTNIKU OB 70–LETNICI

Letošnji jubilejni zbornik Zobozdravstvenega vestnika, čeprav poimensko ni tako opredeljen, označuje sedemdesetletnico obstoja in delovanja zadnjih deset let štirih temeljnih inštitucij zobozdravstva, kaže odlično likovno opremo naslovnice, ki obeta prijetna presenečenja. Morda so finančno-ekonomske razmere ali pomanjkanje strokovnega gradiva onemogočile, da jubilejni zbornik ni tako obsežen, kot je bil pred 10. leti. Lahko so še drugi vzroki. Čas bo pokazal realno stanje.

Ko sem prelistaval revijo, mi je iz nje izpadel celostranski tiskani slikovni poster, ki reklamira zobne ščetke. Tak oglas je podcenjen za oglaševalca, nima trajne vrednosti, saj ga hitro izgubiš ali zavržeš. Vzrok za vloženi list leži v presejanju tiskarske celote 3 pol (48 strani). Vezati ali speti se dajo le strani celih pol (po 16 strani) plus 4, 8 ali 12 strani. Tu sta bili 2 strani preveč. Vendar ne gre samo za vloženi list, kar je že samo po sebi napaka, marveč za nedopustno rušenje literarne strukture celotne revije: »In memoriam« ne sodi v zbornik (lahko bi počakal naslednjo številko revije). Še bolj se protivi načelom harmonije objava poljudnega prispevka dvomljive vrednosti. Stergerjeva slikovna samopromocija z zbirko 5 fotografij ima 392 mm (90cic) slikovnega gradiva in 148 mm (33 cic) besedila brez prave vsebine. V razmerju 3:1 ne bi objavili prispevka niti v poljudni publikaciji.

V naslovu »članka« sta **dva glagola**. Naj spomnim, da je naslov samostojna poved, ki smiselno in koherentno označuje vsebino sestavka. Dober naslov vključuje vidik ali vidike raziskave ali opravljenega dela, kar nakazuje določeno izvirnost ali eksperimentalni pristop. Naslov resnega članka je **načelno brez povedka** (glagola) (Sedej, 2001). Če avtor ne ve, da morajo biti naslovi v strokovnih in znanstvenih publikacijah brez glagolov, bi se morala tega zavedati odgovorna urednica.

Osmrtnico in »*Da se spomnimo in ne pozabimo*« je urednica uporabila kot mašilo za izpolnitev načela tiskarskih pol, s tem pa je iz uglednega zbornika nastal **šmafu** (Snoj, 2007). Izraz je primeren za likovne in estetske ocene. Skromno avtorjevo besedilo navaja, da je tretja generacija absolventov. V prvi generaciji naj bi bil eden, dejansko sta se l. 1949 vpisala dva, v II. letnik. Eden je bil absolvent medicine, drugi pa je že dvakrat ponavljal drugi letnik medicine. V drugi generaciji nas je avtor naštel 5,

bilo nas je 9. Nerazumno je izpustil Majdo Stepančič, N. Venierja, Z. Skoberneta in V. Brenčiča. Piše tudi o predklinični protetiki v III. letniku, ki je leta 1952 še ni bilo. Imeli so **laboratorijsko** protetiko; predaval jo je dentist Šmid (in ne dr.; študij stomatologije je končal l. 1965). **Predklinično protetiko** s povsem novim programom in vsebino smo organizirali in uvedli v študij leta 1958. Bil sem njen prvi predavatelj (34 let). Treba je spoštovati zgodovinska dejstva.

Vse fotografije imajo letnico 1955, so dokumentarne, ne pa tudi atraktivne. V besedilu pod sliko 2 je avtor izpustil Iva Antoliča, ki stoji v drugi vrsti šesti z leve. Spredaj sedijo univerzitetni učitelji. Besedilo navaja neustrezne akademske nazive, razen prof. Milčinskega in prof. Čelešnika so drugi docenti. Logar je bil imenovan za izred. prof. leta 1957, Volovšek in Brenčič pa dve leti pozneje. Zaradi doslednosti in natančnosti bi moral avtor pisati dr. med. za priimkom, ker nimajo doktorata znanosti. Na primer: Šmid, dentist, prof. Čelešnik, dr. med., doc. A. Logar, dr. med. itd. Isto velja za besedilo pod sliko 4 kakor tudi za vse navedene v glavnem besedilu.

Tudi če bi bil članek spodobnejši, ne bi bil niti časovno niti logično primeren za ta zvezek publikacije, ki nesporno obeležuje 70-letnico DZDS, Zobozdravstvenega vestnika, Stomatološke klinike in Zobotehniške šole. Stomatološka fakulteta Medicinske visoke šole (sedanji Stomatološki odsek MF) je bila ustanovljena l. 1949, torej bo njen 70-letni jubilej leta 2019. Takrat bo priložnost za »spominjanje« na dogodke minulih let, vendar jih bo moral napisati nekdo, ki se spozna na zgodovino pisarje ali ga vsaj spoštuje. Argumenti nekako potrjujejo domnevo, da je vsiljeni *članek* mašilo. Odprto ostaja še vprašanje, zakaj je prav predstavnik tretje generacije absolventov predstavil svoj album fotografij? Zakaj ne peta ali deseta generacija absolventov? Zanesljivo bi imela več povedati, bolj tehtno in zanimivejše.

Objavljeni sestavek ni prispeval za avtorjevo pomembnost, še manj za ugled odgovorne urednice. Kako preprosta bi bila rešitev tiskarskega problema, če bi izločili *osmrtnico* in avtorju vrnili njegove »*spomine*«. Reklamni oglas Oral-B bi dobil svojo pagino in svojo vrednost, listi v zvezku bi bili normalno speti, imeli bi 44 strani (2 poli plus 12 strani).

V sporočilu o 70-letnici Zobozdravstvenega vestnika zasledim prijetno leporečje o sebi dolgoletnemu uredniku, ki bi ga odgovorna urednica lahko podprla z argumentom, da sem bil za svoje delo dvakrat odlikovan: leta 1985 z Redom dela z zlatim vencem (SFRJ) in l. 1995 s Častnim znakom svobode (Rep. Slovenija). Številni udeleženci teh dveh dogodkov in tisti, ki se tega še spominjajo, si lahko mislijo, da je to zamolčano iz nevednosti, malomarnosti ali namerno. Mene to ne vznemirja. Sestavek med drugim ponudi piscem, strokovnim ustvarjalcem in raziskovalcem v resen razmislek. ...«SICRIS vrednoti strokovne in znanstvene prispevke v Zobozdravstvenem vestniku značilno višje od prispevkov v zbornikih strokovnih srečanj«... Zelo spodbudno, to bi pisci morali ceniti. Problem pa je v tem, da zahteva naša publikacija višjo strokovno in slogovno raven, s čim manj jezikovnimi znaki podati čim več vsebine.

Prizadene me napaka predstojnika Centra za stomatološko protetiko, ki zapiše, da je Darko Jereb zob. t. (str. 31), medtem ko vsem drugim dodeli ustrezne nazive. Dejansko je D. Jereb **višji** zobotehnik. Ustrezen izpit je opravil po predpisih Medicinske fakultete pred izpitno komisijo: M. Ribičič, tajnica MF, prof. dr. M. Bartenjev, (predstojnik Odseka za stomatologijo) in prof. dr. R. Sedej (predstojnik Katedre za stomatološko protetiko) 8. 3. 1990, za kar je dobil veljaven certifikat.

Ob kritičnem prebiranju prispevkov ne spoznaš samo strokovnega dela ustanov, Centrov in posameznikov, marveč tudi značaj piscev, njihovo emocionalno inteligenco, strokovno znanje, pisne sposobnosti, reševanje problemov in nalog in še marsikaj, vendar o tem ne bom razpravljaj. Nekaj sem o tem napisal v članku *Strokovni jezik v Zobozdravstvenem vestniku* (Sedej, 2001). Smiselno je oceniti dve lastnosti, ki ju imenujem citatomanija in »citatologija« (Sedej, 2001; 2007). Imena niso potrebna, dovolj je prelistati revijo in že se odprejo »Reference«. Na straneh 19–21 je nave-

denih 53 referenc, od katerih je 23-krat zastopan avtor. Strasten citatoman je v svojem sestavku citiral (dosledno prepisal) cel odstavek **20 vrstic**, ki pa ima v prispevku edini resno vsebino. Načelo citiranja dopušča dobesedno prepisati 3 vrstice besedila (250 tipografskih znakov), to je v dvokolonskem stavku 6 vrstic. Pred vsakim takim navedkom in za njim morajo biti tri pike in narekovaj. Tudi »*Trendi v stomatologiji*« so bogati s citati oz. referencami (22), v katerih je prvi avtor zastopan 13-krat, kar glede na njegove vrhunske nazive in funkcije morda ni pretirano. O tem naj presodijo bralci, ali naj sam razmisli o normalnih in dopustnih mejah.

Vsa druga poročila so zmerna. Zelo prijazen se mi zdi sestavek Centra za zobne bolezni, ki v zadnjem odstavku navaja: ...«Objavili smo 37 člankov, ki jih indeksira SCI ter 83 člankov v drugih domačih in tujih revijah. Na domačih srečanjih smo predstavili 126, na tujih 82 prispevkov«... Predstavljajte si, koliko strani revije bi potrebovali za objavo, če bi vse navedeno oblikovali v reference! Čestitke z zahvalo za dober zgled, prav tako drugim, ki so ravnali enako.

Naj končam kritičen esej z aforističnim stavkom. Med naslovom in vsebino strokovnega ali znanstvenega prispevka je določeno protislovje: naslov je obvezno brez glagola, medtem ko je vsebina prežeta s številnimi glagoli, ki udejanjajo sporočilo (Sedej, 2001).

Prof. dr. Rajko Sedej

Sedej R. Strokovni jezik v Zobozdravstvenem vestniku. *Zobozdrav Vestn* 2001; 56: 157–168.

Sedej R. Kritika »citatologije« v strokovnih prispevkih in značilnost njihovih piscev. *ISIS* 2007; 16: 68–70.

Snoj M. Dunajska izposojenka iz francoščine -Je m'en fous (se mi fučka) v pomenu »Geringsetzig, minderwertig«. *ISIS* 2007; 16: 135.